

Vieša sprendimų paieška

Greita paieška Detali paieška Pagalba

Pavadinimas: nuasmeninta nutartis byloje [3K-7-181-2013].doc**Bylos nr.:** 3K-7-181/2013**Bylos rūšis:** civilinė byla**Teismas:** Lietuvos Aukščiausiasis Teismas**Raktiniai žodžiai:****Teisiniai terminai:****Šalys:**

Vardas/Pavardė/Pavadinimas	Kodas	Byloje kaip
UAB "Abipa Logistics"	301498546	atsakovas
RAB "Kutter"		pareiškėjas

Kategorijos:

10. BYLOS SU TARPTAUTINIŲ ELEMENTŲ

10.5. Bylos, kuriose sprendžiama dėl užsienio valstybių teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo ir vykdymo

3. CIVILINIS PROCESAS

3.6. Tarptautinis civilinis procesas

3.6.1. Tarptautinis civilinis procesas:

3.6.1.3. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti:

3.6.1.3.2. Kitų užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti

Civilinė byla Nr. 3K-7-181/2013

Teismo proceso Nr. 2-60-3-00074-2012-7

Procesinio sprendimo kategorija 130.3.2 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS**NUTARTIS****LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**2013 m. birželio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Dangutės Ambrasienės (pranešėja), Gražinos Davidonienės, Česlovo Jokūbauskio (kolegijos pirmininkas), Rimvydo Norkaus, Janinos Stripeikienės, Dalios Vasarienės ir Vinco Versecko,

rašytinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens **UAB „Abipa Logistics“** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. rugsėjo 11 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo ribotos atsakomybės bendrovės „Kutter“ prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą, suinteresuotas asmuo UAB „Abipa Logistics“.

Teisėjų kolegija

I. Bylos esmė

Byloje sprendžiama dėl arbitražinio susitarimo (ne)galiojimo, kai šalys buvo sutariusios ginčą perduoti nagrinėti arba į arbitražą, arba į nacionalinį teismą, taip pat kai arbitražinis susitarimas neatitinka CMR konvencijos 33 straipsnio reikalavimų.

Tarptautinis arbitražo teismas prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimu priteisė ieškovui ribotos atsakomybės bendrovei „Kutter“ iš atsakovo UAB „Abipa Logistics“ 27 280 eurų žalos atlyginimo, 848,88 euro išlaidų už suteiktą teisinę pagalbą, 405,11 euro dokumentų vertimo išlaidų ir 2372,40 euro arbitražinio mokesčio, iš viso – 30 906,39 euro. Teismas konstatavo atsakovo, kaip vežėjo, atsakomybę dėl prarasto krovinio (Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencijos (toliau – ir CMR konvencija) 3, 17, 23 straipsniai).

Pareiškėjas ribotos atsakomybės bendrovė „Kutter“ prašė teismo pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą.

II. Lietuvos apeliacinio teismo nutarties esmė

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartimi pripažino ir leido vykdyti Lietuvos Respublikoje Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą.

Teismas nurodė, kad Baltarusijos Respublika yra 1958 metų Niujorko konvencijos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – Niujorko konvencija) dalyvė, todėl Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimui pripažinti ir vykdyti Lietuvos Respublikoje taikytinos Niujorko konvencijos ir Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo 51 straipsnio nuostatos. 2009 m. lapkričio 9 d. šalių sudarytos transporto ekspedijavimo sutarties 9.1 punkte nustatyta, kad jei šalims susitarti nepavyks, ginčas bus sprendžiamas pagal ieškovo pageidavimą: arba teisme pagal ieškovo buvimo vietą, arba Tarptautiniame arbitražo teisme prie Baltarusijos prekybos ir pramonės rūmų, vadovaujantis šio teismo reglamentu. Taigi Niujorko konvencijos II straipsnyje nurodytas susitarimas perduoti iš šalių sutarties kylančius ginčus nagrinėti arbitražo teisme yra inkorporuotas į sutarties nuostatas. Arbitražinis susitarimas šalims yra privalomas (CK 6.189 straipsnio 1 dalis). Šalys, sudarydamos transporto–ekspedijavimo sutartį, laisva valia sutarė dėl ginčų sprendimo būdo; sutartyje aiškiai nurodyta, kad ieškovui suteikiama teisė pasirinkti, kur bus sprendžiamas šalių ginčas. Pareiškėjas teikė ieškinį Tarptautinio arbitražo teismui prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, taigi, pasinaudojo šalių sudarytoje sutartyje jam numatyta ginčo sprendimo būdo pasirinkimo teise. Pažymėtina, kad Tarptautinis arbitražo teismas prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų prašomame pripažinti ir leisti vykdyti sprendime, atsižvelgęs į suinteresuoto asmens argumentus, detaliam pasisakė dėl savo kompetencijos nagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, o suinteresuotas asmuo šio sprendimo įprastine Baltarusijos Respublikos teismų kontrolės forma neapskundė.

CMR konvencijos 33 straipsnyje nustatyta, kad vežimo sutartyje gali būti tokia nuostata, kuria pripažįstama arbitražo teismo kompetencija, bet su sąlyga, jeigu ši nuostata numato, jog arbitražas vadovausis šia konvencija. Šalių sudarytos 2009 m. lapkričio 9 d. transporto ekspedijavimo sutarties 9.1 punkte nėra nurodyta, kad arbitražo teismas, sprenddamas šalių ginčą, vadovausis CMR konvencija, tačiau Tarptautinis arbitražo teismas prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, sprenddamas šalių ginčą, vadovavosi šios konvencijos nuostatomis. Aplinkybė, kad arbitražinis susitarimas yra gana glaustas ir nereglementuoja kai kurių klausimų, nėra pakankamas pagrindas nepripažinti jo arbitražiniu susitarimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. kovo 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Jungtinių Amerikos Valstijų ribotos atsakomybės bendrovės „Main Bridge, L.L.C.“ v. UAB „Lakvita“*, bylos Nr. 3K-3-681/2002). Tai, kad arbitražinėje išlygoje nenurodyta, jog arbitražo teismas vadovausis CMR konvencija, nedaro arbitražinio susitarimo negaliojančio. Arbitražo teismo sprendimo nepripažinimo pagrindų buvimas turi būti tinkamai įrodytas ir negali būti formalus pagrindas išvengti teisėtai priimto sprendimo vykdymo.

Teismas konstatavo, kad nėra pagrindo spręsti, jog Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimo pripažinimas ir leidimas vykdyti prieštarautų viešajai tvarkai, o ginčo objektas negali būti arbitražo teismo nagrinėjimo dalykas (Niujorko konvencijos V straipsnio 2

dalies a, b punktai). Teismas nenustatė Niujorko konvencijos V straipsnyje įtvirtintų pagrindų, dėl kurių gali būti atsisakyta pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į kasacinį skundą argumentai

Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo prašo panaikinti teismo nutartį ir priimti naują sprendimą – atsisakyti pripažinti ir leisti vykdyti Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, priteisti iš pareiškėjo visas bylinėjimosi išlaidas. Nurodomi šie argumentai:

1. *Dėl arbitražinio susitarimo išimtinumo.* Galiojantis arbitražinis susitarimas reiškia, kad šalys atsisako nagrinėti tarpusavio ginčus teisme (Komercinio arbitražo įstatymo 2 straipsnis; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. kovo 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija v. Belgijos įmonė „Hydro Soil Services NV“*, bylos Nr. 3K-3-62/2007; 2010 m. vasario 9 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *AB „Mažeikių nafta“ v. Liberty Mutual Insurance Europe Limited ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-64/2010; kt.). Arbitražinis susitarimas yra privaloma sąlyga ginčą spręsti arbitražo teisme; arbitražinio susitarimo tikslas – atsisakyti bet kurios valstybės teismų jurisdikcijos ir perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui. Šalių susitarimas nagrinėti ginčą arbitražo teisme arba nacionaliniame teisme nėra laikomas arbitražiniu susitarimu (Komercinio arbitražo įstatymo 2 straipsnio 5, 10 dalys; G. Dominas, V. Mikelėnas. „Tarptautinis komercinis arbitražas“, Justitia, Vilnius 1995; p. 101–102, 111–112). Šalių sutarties 9.1 punkte nustatyta, kad kilę ginčai bus sprendžiami arba nacionaliniame teisme, arba arbitražo teisme, t. y. šalys nėra aiškiai sutarusios, kad išimtinai taikys arbitražinį ginčų sprendimo būdą, taigi, nėra šalių arbitražinio susitarimo dėl ginčų sprendimo arbitražo teisme. Pažymėtina, kad kilusį ginčą nagrinėjant Tarptautiniame arbitražo teisme prie Baltarusijos prekybos ir pramonės rūmų suinteresuotas asmuo nurodė, kad ginčas yra nearbitruotinas. Lietuvos apeliacinis teismas ignoravo teisės aktų ir teismų praktikos suformuluotus arbitražinio susitarimo tikslus ir esmines jo galiojimo sąlygas, neatsižvelgė į tai, kad šalių laisvė susitarti dėl sutarties sąlygų nėra absoliuti ir kad šalys negali pakeisti tam tikrų sąlygų, kurias nustato imperatyviosios teisės normos (CK 6.156 straipsnio 4 dalis).

2. *Dėl įstatymų reikalaujamos privalomos arbitražinio susitarimo sąlygos.* CMR konvencijos 33 straipsnyje nustatyta, kad vežimo sutartyje gali būti tokia nuostata, kuria pripažįstama arbitražo teismo kompetencija, bet su sąlyga, jeigu ši nuostata numato, kad arbitražo teismas vadovausis šia konvencija. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2001 m. birželio 15 d. nutarimo Nr. 31 „Dėl Lietuvos teismų praktikos, taikant Ženevos 1956 m. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvenciją (CMR)“ 43 punkte nustatyta, kad jei sutartimi šalys buvo sutarusios spręsti ginčą arbitražo teisme, bet arbitražinėje išlygoje nenurodyta, kad arbitražo teismas vadovausis CMR konvencija (33 straipsnis), tai byla nagrinėjama teisme. Remiantis CK 6.156 straipsnio 4 dalimi, 6.157 straipsnio 1 dalimi šalys sutarties sąlygas gali nustatyti savo nuožiūra, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos; CK 1.80 straipsnyje nustatyta, kad imperatyviosioms įstatymo normoms prieštaraujantis sandoris yra niekinis ir negalioja. Sandorio dalies negaliojimas nedaro negaliojančių kitų jo dalių (CK 1.96 straipsnis). Kadangi šalys, susitardamos dėl ginčo nagrinėjimo arbitražo teisme, nesutarė dėl CMR konvencijos reikalaujamos būtinos arbitražinio susitarimo sąlygos, tai arbitražinis susitarimas laikytinas negaliojančiu. Suinteresuoto asmens nuomone, pagal Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalies a punktą Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimas negalėjo būti pripažintas ir leistas vykdyti, nes tarp šalių nebuvo galiojančio, pagal įstatymus sudaryto ir įstatymų reikalavimus atitinkančio arbitražinio susitarimo perduoti ginčus spręsti išimtinai arbitražo teismui.

Teismas nepagrįstai rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. kovo 27 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje *Jungtinių Amerikos Valstijų ribotos atsakomybės bendrovės „Main Bridge, L.L.C.“ v. UAB „Lakvita“*, bylos Nr. 3K-3-681/2002, kurioje kasacinis teismas pasisakė dėl formalių arbitražinio susitarimo klausimų nenumatymo (pavyzdžiui, arbitrų skaičiaus, jų skyrimo tvarkos ir pan.) įtakos arbitražinio susitarimo pripažinimui, o ne dėl teisės aktų reikalaujamos privalomos sąlygos nebuvimo įtakos arbitražiniam susitarimui.

3. *Dėl viešosios tvarkos pažeidimo.* Niujorko konvencijos V straipsnis 2 punkto b papunktyje nustatyta, kad arbitražo teismo sprendimą pripažinti ar vykdyti gali būti atsisakyta, jei tos šalies, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti, kompetentinga valdžios institucija pripažįsta, kad to sprendimo pripažinimas ir vykdymas

prieštarauja šios šalies viešajai tvarkai. „Viešoji tvarka“ tarptautinio arbitražo doktrinoje ir praktikoje aiškinama kaip tarptautinė viešoji tvarka, apimanti fundamentalius sąžiningo proceso principus, taip pat imperatyvias materialiosios teisės normas, įtvirtinančias pagrindinius ir visuotinai pripažintus teisės principus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2006 m. kovo 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje pagal *Kipre registruotos įmonės Duke Investment Limited* pareiškimą, bylos Nr. 3K-7-179/2006). Tokiu atveju, kai arbitražo teismas išsprendžia nearbitruotiną ginčą, pažeidžiamas ir viešasis interesas (Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *AB „ORLEN Lietuva“ v. AB „Lietuvos geležinkeliai“*, bylos Nr. 2A-360/2012). Nagrinėjamu atveju arbitražo teismo sprendimu, nesant šalių arbitražinio susitarimo (jam negaliojant) ir dėl to ginčui esant nearbitruotinam, buvo pažeistas viešasis interesas, todėl vadovaujantis Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punktu arbitražo teismo sprendimas negalėjo būti pripažintas ir leistas vykdyti Lietuvos Respublikoje.

Atsiliepimu į kasacinį skundą pareiškėjas prašo atmesti kasacinį skundą, priteisti iš suinteresuoto asmens 3452,80 Lt bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme. Nurodomi šie argumentai:

1. *Dėl arbitražinio susitarimo galiojimo.* 2009 m. lapkričio 9 d. sutarties 9.1 punktu šalys sutarė, kad, kilus ginčui ir jo nepavykus išspręsti taikiai, ieškovas turės galimybę pasirinkti ginčo sprendimo būdą – ginčą spręsti nacionaliniame teisme arba arbitražo teisme, ir toks susitarimas neprieštarauja imperatyviosioms įstatymo normoms, yra galiojantis ir atitinka CK 6.156 straipsnyje įtvirtintą sutarčių laisvės principą. Pagal CK 6.189 straipsnio 1 dalį teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią, yra privaloma ir turi būti vykdoma. Pagal kasacinio teismo praktiką šalims yra užtikrinta teisė laisvai sudaryti tiek CK numatytas, tiek nenumatytas sutartis bei savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, svarbiausia, kad jos neprieštarautų įstatymui (imperatyviosioms įstatymo nuostatoms, viešajai tvarkai ir gerai moralei) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „ZSTATYBA“ v. ūkininkė V. V.*, bylos Nr. 3K-3-357/2012). Nagrinėjamu atveju šalys susitarė dėl ieškovo teisės pasirinkti ginčo sprendimo būdą, o pareiškėjas šią teisę tinkamai įgyvendino, t. y. laikėsi sutarties privalomumo principo. Suinteresuotas asmuo, ginčydamas tokį susitarimą, kuriuo buvo išreikšta ir jo valia, siekia nesąžiningai išvengti priverstinio skolos išieškojimo. Be to, šalys turi teisę sudaryti mišrias sutartis, turinčias kelių rūšių sutarčių elementų, kurioms taikomos atskirų rūšių sutartis reglamentuojančios teisės normos, jeigu ko kita nenumato šalių susitarimas arba tai neprieštarauja sutarties esmei (CK 6.156 straipsnio 3 dalis; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „Du mėškiukai“ v. UAB „Ūrus ir Ko“*, bylos Nr. 3K-3-295/2012). Sutarties 9.1 punkte įtvirtintą nuostatą galima laikyti mišriu susitarimu, nes sutarties 9.1 punkto dalis, kurioje šalys numatė galimybę ginčus spręsti Tarptautiniame arbitražo teisme prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, turėtų būti kvalifikuojama kaip arbitražinis susitarimas, o sutarties 9.1 punkto dalis, kurioje palikta galimybė ginčus spręsti teisme, – įprastu susitarimu dėl teismo jurisdikcijos. Komercinio arbitražo įstatymo 3 straipsnio 5 dalies nuostata neturėtų būti suprantama kaip imperatyvas, pagal kurį šalys negali susitarti dėl joms priimtino alternatyvaus ginčų sprendimo būdo. Pareiškėjo nuomone, kasaciniame skunde nurodyta įstatyme įtvirtinta taisyklė, kad arbitražiniu susitarimu yra atsisakoma teismo jurisdikcijos, taikoma tada, kai šalys sutartyje pasirenka tik vieną ginčų sprendimo būdą – arbitražą. Tačiau arbitražo išimtinumo taisyklė neturėtų būti suprantama kaip draudimas šalims sutartimi palikti teisę ginčą inicijuojančiai šaliai pasirinkti ginčų sprendimo būdą (nacionaliniame arba arbitražo teisme). Nors įstatymuose tiesiogiai ir nenustatyta, kad šalys gali susitarti, jog ginčai bus sprendžiami nacionaliniame arba arbitražo teisme, tačiau draudimo susitarti dėl alternatyvaus ginčų sprendimo būdo taip pat nėra, tai reiškia, kad šalys turi teisę susitarti dėl joms priimtinausio ginčų sprendimo būdo.

2. *Dėl arbitražinio susitarimo sąlygų.* Šalių arbitražinis susitarimas atitinka Niujorko konvencijos 2 straipsnyje, Komercinio arbitražo įstatymo 10 straipsnyje įtvirtintus reikalavimus, nes sudarytas raštu, šalys yra veiksnios, arbitražiniu susitarimu susitarta dėl ateityje iš sutarties kilsiančių arbitruotinų ginčų. Atsižvelgiant į tai, kad šalys gali sudaryti mišrius susitarimus ir nustatyti alternatyvius ginčų sprendimo būdus ir tai, kad nenustatyti arbitražinio susitarimo negaliojimo pagrindai, darytina išvada, kad teismas nepažeidė Niujorko konvencijos 2 straipsnio 1, 2 dalies, 5 straipsnio 1 dalies a punkto, Komercinio arbitražo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies nuostatų.

3. *Dėl kasacinio teismo praktikos taikymo.* Kasacinis teismas nėra suformavęs praktikos toms situacijoms, kai šalys susitaria dėl alternatyvių ginčų sprendimų būdų. Suinteresuoto asmens nurodytose Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nagrinėtose bylose pateikti išaiškinimai neturėtų būti taikomi šioje civilinėje

byloje, nes skiriasi nagrinėjamos bylos ir jau išnagrinėtų bylų faktinės aplinkybės, ir tokia nuostata atitinka kasacinio teismo formuojamą praktiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. balandžio 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Kaišiadorių rajono vyriausiasis prokuroras v. AB „VST“*, bylos Nr. 3K-3-186/2009; 2011 m. balandžio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „Antrocelas“ v. BUAB „Butrema“ ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-150/2011). Kasaciniame skunde nurodytose kasacinėse bylose klausimas dėl galimo alternatyvaus ginčų sprendimo būdo nekeliamas.

4. Dėl CMR konvencijos 33 straipsnio pažeidimo. Tai, kad arbitražinėje išlygoje nenurodoma, jog arbitražo teismas vadovausis CMR konvencija, nedaro arbitražinio susitarimo negaliojančio, nes nagrinėjamu atveju arbitražo teismo sprendimas buvo priimtas vadovaujantis CMR konvencijos nuostatomis, t. y. CMR konvencijos 33 straipsnio tikslas buvo pasiektas. Konstitucijoje įtvirtintas teisingumo principas ir nuostata, kad teisingumą vykdo teismai, reiškia, kad konstitucinė vertybė yra ne sprendimo priėmimas teisme, o teisingo sprendimo priėmimas (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarimas). Ginčo atveju teismas sąmoningai atsižvelgė ne tik į formalius civilinės bylos faktus, bet ir į aplinkybių visumą, priėmė teisingą nutartį, neleisdamas suinteresuotam asmeniui išvengti teisėtai priimto sprendimo vykdymo. Net ir nustačius, kad sutarties 9.1 punktas formaliai neatitinka CMR konvencijos 33 straipsnio reikalavimų, tai negalėjo ir negali turėti įtakos teisingam sprendimo priėmimui (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Lietuvos Respublika ir Baltarusijos Respublika yra 1958 metų Niujorko konvencijos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo dalyvės, todėl Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimas gali būti pripažintas ir leistas vykdyti Lietuvos Respublikoje, jei konstatuojama, kad nėra Niujorko konvencijos V straipsnyje nurodytų pagrindų, kuriais gali būti atsisakyta pripažinti ir leisti vykdyti užsienio arbitražo sprendimą (Niujorko konvencijos V straipsnis, CPK 810 straipsnio 6 dalis, Komercinio arbitražo įstatymo 51 straipsnio 1 dalis). Kasatorius, nesutikdamas su Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartimi pripažinti ir leisti vykdyti Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimą Lietuvos Respublikoje, kasaciniame skunde kelia klausimą dėl arbitražinio susitarimo negaliojimo, kai šalys buvo sutarusios ginčą perduoti nagrinėti arba į arbitražą, arba į nacionalinį teismą, taip pat kai arbitražinis susitarimas neatitinka CMR konvencijos 33 straipsnio reikalavimų.

Dėl arbitražinio susitarimo (ne)galiojimo, kai šalys sutariusios ginčus perduoti nagrinėti arba į arbitražą, arba į nacionalinį teismą

Komercinio arbitražo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad arbitražinis susitarimas – tai dviejų ar daugiau šalių susitarimas perduoti spręsti arbitražo teismui visus ar tam tikrus ginčus, kilusius ar galinčius kilti tarp jų dėl kokių nors konkrečių sutartinių ar kitokių teisinių santykių, kurie gali būti arbitražinio nagrinėjimo dalykas. Remiantis kasacinio teismo formuojama praktika arbitražinio susitarimo tikslas yra atsisakyti bet kurios valstybės teismų jurisdikcijos ir perduoti ginčą spręsti arbitražui. Sudarytas arbitražinis susitarimas yra šalims privalomas ir jos negali vienašališkai jo keisti, taip pat pažeisti, t. y. kilus ginčui, rinktis vietoje arbitražo kitą, pavyzdžiui, teisminį ginčo sprendimo būdą. Be to, arbitražinis susitarimas yra privalomas ne tik jo šalims, bet ir teismui. Kai yra arbitražinis susitarimas, teismas privalo atsisakyti savo jurisdikcijos ir turi nukreipti sutartį pažeidusią šalį įvykdyti sutartinę prievolę, t. y. kilus ginčui kreiptis į arbitražą. Pažymėtina, kad 1958 m. Niujorko konvencijos II straipsnio 3 dalyje imperatyviai nurodyta, jog valstybės dalyvės teismas, jeigu į jį patenka ieškinys tokiu klausimu, dėl kurio šalys sudarė arbitražinį susitarimą, turi, vienai iš šalių prašant, nusiųsti šalis į arbitražą, jeigu nenustato, kad nurodytas susitarimas yra negaliojantis, niekinis, neveikiantis (praradęs reikšmę) ar jo negalima įvykdyti (*null and void, inoperative or incapable of being performed*) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. kovo 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija v. Belgijos įmonė „Hydro Soil Services NV“*,

bylos Nr. 3K-3-62/2007; 2010 m. vasario 9 d. nutartis, priimta civilinėje byloje AB „ORLEN Lietuva“ v. Liberty Mutual Insurance Europe Limited ir kt., bylos Nr. 3K-3-64/2010; kt.).

Remdamasi nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama praktika išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad arbitražinis susitarimas, kasacinio teismo pagrįstai traktuojamas kaip šalių susitarimas atsisakyti bet kurios valstybės teismų jurisdikcijos ir perduoti šalių ginčą spręsti arbitražo teismui, negali būti aiškinamas taip, kad būtų paneigtas civilinėje teisėje galiojantis sutarties laisvės principas. Šis principas reiškia, kad šalys gali laisvai sudaryti sutartis, savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas (CK 6.156 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į civilinių teisinių santykių dinamiką, besikeičiančius verslo santykius, nulemtus rinkos pokyčių ir raidos, bei vadovaujantis sutarčių laisvės principu, šalims yra užtikrinta teisė laisvai sudaryti tiek CK numatytas, tiek ir CK nenumatytas sutartis bei savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, svarbiausia, kad jos neprieštarautų įstatymui (imperatyviosioms įstatymo nuostatoms, viešajai tvarkai ir gerai moralei) (CK 6.156 straipsnio 1 dalis). Šalys taip pat turi teisę sudaryti vadinamąsias mišrias sutartis, turinčias kelių rūšių sutarčių elementų, kurioms taikomos atskirų rūšių sutartis reglamentuojančios teisės normos, jeigu ko kita nenumato šalių susitarimas arba tai neprieštarauja sutarties esmei (CK 6.156 straipsnio 3 dalis). Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią, yra privaloma ir turi būti vykdoma (CK 6.189 straipsnio 1 dalis, 6.200 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „ZSTATYBA“ v. ūkininkė V. V., bylos Nr. 3K-3-357/2012).

Niujorko konvencijos II straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekviena Susitariančioji valstybė pripažįsta rašytinį susitarimą, pagal kurį šalys pasižada perduoti arbitražui visus ar tam tikrus ginčus, kilusius arba galinčius kilti tarp jų dėl kurių nors konkrečių sutartinių ar kitokių teisinių santykių, galinčių būti arbitražo nagrinėjimo dalyku. Remiantis šia Niujorko konvencijos nuostata šalys yra laisvos nuspręsti, kokius ginčus perduos spręsti arbitražui, o kokius – ne, taigi kitus ginčus paliekant spręsti ne arbitražo tvarka. Taigi akivaizdu, kad nurodyta Niujorko konvencijos norma neriboja šalių apsisprendimo laisvės, sutariant dėl jų ginčų sprendimo būdo (arbitražo teisme, nacionaliniame teisme). Iš Niujorko konvencijos II straipsnio 1 dalies dispozicijos negalima išvada, kad šalims yra ribojama pasirinkti alternatyvius ginčų sprendimo būdus, t. y. numatant galimybę kreiptis tiek į arbitražo teismą, tiek ir į nacionalinį teismą. Išplėstinė teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad tokiu atveju, kai šalys arbitražiniu susitarimu sutaria, kad ginčai (ar dalis ginčų) bus nagrinėjami arbitražo teisme, tai reiškia, kaip ir nurodytoje kasacinio teismo formuojamoje praktikoje, kad šalys susitaria spręsti tarpusavio ginčus arbitražine, o ne teismine tvarka, tačiau tokia nuostata negali būti aiškinama taip, kad iš šalių būtų atimta laisvo apsisprendimo teisė sudarant sutartį numatyti ir alternatyvius šalių ginčų sprendimų būdus, t. y. arbitražo išimtinumo taisyklė neturėtų būti suprantama kaip draudimas šalims sutartimi palikti teisę ginčą inicijuojančiai šaliai pasirinkti ginčų sprendimo būdą (nacionaliniame teisme arba arbitražo teisme). Kasaciniame skunde nurodyta Komercinio arbitražo įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta taisyklė, kad arbitražiniu susitarimu yra atsisakoma teismo jurisdikcijos, taikoma tada, kai šalys sutartyje pasirenka tik vieną ginčų sprendimo būdą – arbitražą. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors įstatymuose tiesiogiai ir nenustatyta, kad šalys gali susitarti, jog ginčai bus sprendžiami nacionaliniame teisme arba arbitražo teisme, tačiau draudimo susitarti dėl alternatyvaus ginčų sprendimo būdo taip pat nėra, tai reiškia, kad šalys turi teisę susitarti dėl joms priimtinausio ginčų sprendimo būdo.

Išplėstinė teisėjų kolegija nurodo, kad kiekvieno arbitražinio susitarimo atveju būtina nustatyti, kokia buvo šalių valia jį sudarant. Kilus ginčui dėl sudaryto arbitražinio susitarimo turinio teismas turi susitarimą išaiškinti pagal bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles, įtvirtintas CK 6.193 straipsnyje, ir suformuotą kasacinio teismo praktiką sutarčių aiškinimo klausimu, būtent: sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties dalyvių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, į šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Kartu sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienos iš šalių atžvilgiu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. balandžio 1 d. nutartis, priimta civilinėje byloje R. M. v. bendra Lietuvos-Ukrainos įmonė UAB „Azovlitas“, bylos Nr. 3K-3-201/2008; išplėstinės teisėjų kolegijos 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Miaras“ v. A. Daujoto II „Aldaujana“, bylos Nr. 3K-7-409/2010; 2012 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Du meškiukai“ v. UAB „Ūrus ir Ko“, bylos Nr. 3K-3-295/2012; kt.).

Nagrinėjamos bylos atveju 2009 m. lapkričio 9 d. Transporto–ekspedijavimo sutarties dėl krovinio pervežimo tarptautiniais maršrutais 9.1 punktu šalys sutarė, kad iškilus ginčams sieks jų sprendimo derybų arba susirašinėjimo keliu; jei susitarti nepavyks, ginčas bus sprendžiamas pagal ieškovo pageidavimą: arba teisme pagal ieškovo buvimo vietą, arba Tarptautiniame arbitražo teisme prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų,

vadovaujantis šio teismo reglamentu. Taigi akivaizdu, kad šalys sutarė dėl alternatyvaus ginčų sprendimo būdo, kas, minėta, pagal Niujorko konvencijos II straipsnio nuostatas nėra draudžiama. Išplėstinė teisėjų kolegija nurodo, kad sutarties 9.1 punkte įtvirtinta nuostata dėl ginčų sprendimo nacionaliniame teisme arba arbitražo teisme laikytina mišriu susitarimu, nes šio punkto dalis, kurioje šalys numatė galimybę ginčus spręsti Tarptautiniame arbitražo teisme prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, turėtų būti kvalifikuojama kaip arbitražinis susitarimas, o sutarties 9.1 punkto dalis, kurioje palikta galimybė ginčus spręsti teisme, – kaip įprastas susitarimas dėl sutartinio teismo nustatymo CPK 29, 32 straipsnių pagrindu.

Išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad, šalims susitarus dėl ieškovo teisės pasirinkti ginčo sprendimo būdą, pareiškėjas, laikydamasis sutarties privalomumo principo, šią teisę įgyvendino tinkamai – kilus šalių ginčui dėl atlikto pervežimo pareiškėjas kreipėsi į Tarptautinio arbitražo teismą prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų. Šis arbitražo teismas sprendė dėl savo kompetencijos nagrinėti šalių ginčą ir padarė išvadą, kad ginčas jam teisingas, ir bylą nagrinėjo iš esmės. Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendime nurodyta, kad nė viena šalis nesikreipė į Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų Prezidiumą ir nepateikė prašymo priimti galutinį nutarimą dėl kompetencijos 1999 m. liepos 9 d. Baltarusijos Respublikos įstatymo „Dėl tarptautinio arbitražo (trečiųjų) teismo“ 22 straipsnio 5 dalyje ir Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų Reglamento 11 straipsnio 5 punkte nustatyta tvarka. Taigi suinteresuotas asmuo arbitražo teismo sprendimo nagrinėti šalių ginčą įprastine Baltarusijos Respublikos teismų kontrolės forma neskundė.

Byloje nėra duomenų, kad šalių arbitražinis susitarimas būtų neatitikęs suinteresuoto asmens valios, kad jis ketino sudaryti tokį susitarimą, kad ginčai būtų nagrinėjami tik nacionaliniame teisme, to neteigia ir suinteresuotas asmuo, ginčydamas šalių arbitražinio susitarimo galiojimą dėl nustatytos alternatyvos kreiptis kilus ginčui tiek į Tarptautinį arbitražo teismą prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, tiek ir į teismą pagal ieškovo buvimo vietą. Atsižvelgdama į tai, išplėstinė teisėjų kolegija sprendžia, kad šalių sutarties nuostata dėl arbitražo, kaip alternatyvaus ginčų sprendimo būdo, juolab kad kilusį ginčą nagrinės arbitražo teismas, kaip nagrinėjamos bylos atveju ir įvyko, atitiko abiejų sutarties šalių valią (CK 6.193 straipsnis). Taigi pagrindas konstatuoti šalių arbitražinio susitarimo negaliojimą dėl to, kad sutartyje nustatyta šalies teisė pasirinkti, ar šalių ginčą nagrinės arbitražo teismas, ar teismas pagal ieškovo buvimo vietą, nenustatytas (Niujorko konvencijos II straipsnio 1 dalis, V straipsnio 1 dalies a punktas).

Dėl arbitražinio susitarimo neatitikties CMR konvencijos 33 straipsnio reikalavimams

CMR konvencijos 33 straipsnyje nustatyta, kad vežimo sutartyje gali būti tokia nuostata, kuria pripažįstama arbitražo kompetencija, bet su sąlyga, jeigu ši nuostata numato, kad arbitražas vadovausis šia Konvencija. Aiškinant CMR konvencijos 33 straipsnį svarbu yra tai, kad galiojantis arbitražinis susitarimas gali būti sudaromas tiek prieš įvykstant įvykiui, dėl kurio sprendinas ginčas, tiek ir po to, bet jis turi būti sprendžiamas pagal CMR konvencijos nuostatas. CMR konvencijos 33 straipsnis yra sietinas tik su teisėmis, kylančiomis iš vežimo sutarties, bet neapima procesų, susijusių su nesutartine šalių atsakomybe. Taigi, šis straipsnis turi svarbų kvalifikavimo požymį dėl šalių teisės pasirinkti arbitražą kaip ginčų sprendimo būdą, būtent: kad arbitražiniame susitarime turi būti nurodyta, jog arbitražo teismas privalo taikyti CMR konvenciją. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad, sprendžiant dėl arbitražinio susitarimo (ne)galiojimo, būtina nustatyti, kokį susitarimą šalys siekė sudaryti, taigi yra svarbus sutarčių aiškinimo taisyklių taikymas.

UNIDROIT Tarptautinių komercinių sutarčių principų 4.4 straipsnyje nurodyta, kad sutarties sąlygos turi būti aiškinamos ne izoliuotai, bet visos sutarties ar pareiškimų, kurie buvo padaryti, kontekste. Analogiška nuostata įtvirtinta ir PECL Europos sutarčių teisės principų 5:105 straipsnyje, DCFR Bendros principų sistemos (*The Draft Common Frame of Reference*) 8:105 straipsnyje. UNIDROIT Tarptautinių komercinių sutarčių principų 4.5 straipsnyje nurodyta, kad sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, jog neliktų neišaiškinta nė viena sutarties sąlyga ir kiekvienai iš jų būtų suteikta kokia nors reikšmė. Taigi sutartį būtina aiškinti kaip vientisą dokumentą, o ne vertinti atskiras jos sąlygas. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.193 straipsnio 2 dalies nuostata, kad visos sutarties sąlygos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšį, sutarties esmę ir tikslą bei jos sudarymo aplinkybes, savo esme atitinka tarptautinių dokumentų reglamentavimą. Šis CK straipsnis įtvirtina sisteminio sutarties aiškinimo principą, kuris reikalauja bet kurią sutarties sąlygą aiškinti atsižvelgiant į visą sutarties kontekstą. Sutarties sąlygų aiškinimas pagrįstas tikėjimu, kad šalys siekia išreikšti savo valią nuosekliai, ir turėtų būti preziumuojama, kad terminologija yra nuosekli, iš esmės tas pats terminas, pavartotas skirtingose tos pačios sutarties dalyse, neturėtų būti suprantamas skirtingai. UNIDROIT Tarptautinių

komercinių sutarčių principų 4.4 straipsnio analizė rodo, kad ne tik sutarties sąlygos, bet ir išsireiškimai (*expressions*) vertinami visos sutarties kontekste. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.193 straipsnio, reglamentuojančio sutarčių aiškinimo taisyklės, 2 dalis pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką aiškinama plečiamai, pažymint, kad sutartis turi būti aiškinama sistemiškai, nepaliekant neaptrato nė vieno reikšmingo sutarties punkto (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2005 m. lapkričio 2 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Lietuvos ir Šveicarijos bendra įmonė UAB „Miltzer and Munch Fortransas“ v. UAB „Dalila ir partneriai“*, bylos Nr. 3K-3-535/2005), be to, negali būti neaptrasta ir neįvertinta nė viena sutarties dalis, priedas ar kita sudedamoji dalis. Šiuo atveju galioja prezumpcija, kad kiekvienas žodis, frazė turi tam tikrą prasmę ir reikšmę, nes šalys be reikalo jų paprastai nevartoja. Šis aiškinimas atkartoja UNIDROIT Tarptautinių komercinių sutarčių principų 4.5 straipsnio nuostatas; toks aiškinimas taikomas ir kasacinio teismo formuojamoje praktikoje (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. kovo 3 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *UAB „Sofratus“ v. UAB „Energijos taupymo centras“*, bylos Nr. 3K-3-15/2009). Nurodytomis nuostatomis dėl sutarties aiškinimo būtina remtis ir nagrinėjamos bylos atveju aiškinant šalių sutartį bei sprendžiant dėl arbitražinio susitarimo galiojimo pagal CMR konvenciją.

Sistemiškai aiškinant 2009 m. lapkričio 9 d. Transporto–ekspedijavimo sutarties dėl krovinio pervežimo tarptautiniais maršrutais nuostatas, būtina atsižvelgti ne tik į ginčų sprendimo tvarkos įtvirtinimą šalių sudarytos sutarties 9.1 punkte, bet ir į kitas sutarties nuostatas, visų pirma – bendrąsias, dėl sąlygų, skirtų tarptautinio krovinių keliais vežimui aptarti. Konkrečiai – sutarties 2 skyriaus 2.2 punkte nurodoma, kad pervežimai atliekami vadovaujantis Tarptautinių krovinių vežimo keliais sutarties konvencijos nuostatomis. Taigi remiantis sisteminiu sutarties aiškinimo principu spręstina, kad nurodyta 2.2 punkto nuostata yra ir dėl šalių ginčų sprendimo tvarkos, nustatytos 9.1 punkte, t. y. kad šalys, susitardamos, jog jų veiksmai pagal sutartį bus atliekami ir susiklostę santykiai bus reguliuojami CMR konvencijos nuostatų, atitinkamai nusprendė ir dėl savo santykių ginčų kilimo atveju reguliavimo būtent CMR konvencijos nuostatomis. Taigi nepaisant to, kad konkrečiai arbitražiniame šalių susitarime, įtvirtintame sutarties 9.1 punkte, nėra nuostatos, jog arbitražo teismas vadovausis CMR konvencija, tačiau faktiškai ginčo sprendimas arbitražo teisme remiantis CMR konvencijos nuostatomis yra nulemtas šalių sutarties 2.2 punkto. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nagrinėjamos bylos atveju Tarptautinis arbitražo teismas prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų, sprendamas šalių ginčas, rėmėsi būtent CMR konvencijos normomis. Taigi CMR konvencijos 33 straipsnio tikslas, kad arbitražo teismas vadovautųsi šia konvencija, iš esmės buvo pasiektas; šalių sutarties 9.1 punkto ir CMR konvencijos 33 straipsnio aiškinimas ir taikymas, neatsižvelgiant į sisteminių sutarties aiškinimo principą, prieštarautų sutarčių aiškinimo taisyklėms, t. y. neatitiktų tiek sutarties šalių susitarimo esmės, tiek faktinio ginčo sprendimo proceso, kuriame buvo vadovaujamasi CMR konvencija.

Atsižvelgdama į tai, išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad tai, jog šalių arbitražiniame susitarime nėra nuorodos, kad arbitražo teismas vadovausis CMR konvencija, nagrinėjamos bylos atveju nesudaro teisinio pagrindo atsisakyti pripažinti ir leisti vykdyti Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimo Lietuvos Respublikoje Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalies a punkto pagrindu, nes CMR konvencijos 33 straipsnio reikalavimas faktiškai įvykdytas šalių sutarties 2.2 punktu; šalių ginčas arbitražo teisme spęstas taikant CMR konvencijos nuostatas.

Dėl Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punkto taikymo nagrinėjamos bylos atveju

Kasaciniame skunde taip pat nurodoma, kad arbitražo teismo sprendimu, nesant šalių arbitražinio susitarimo (jam negaliojant) ir dėl to ginčui esant nearbitruotinam, buvo pažeistas viešasis interesas (tvarka), todėl vadovaujantis Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punktu arbitražo teismo sprendimas negalėjo būti pripažintas ir leistas vykdyti Lietuvos Respublikoje. Išplėstinė teisėjų kolegija nurodo, kad, šioje byloje pripažinus, jog nėra pagrindo konstatuoti šalių arbitražinio susitarimo negaliojimo, nėra pagrindo ir spręsti dėl tarptautinės viešosios tvarkos pažeidimo Tarptautinio arbitražo teismo prie Baltarusijos pramonės ir prekybos rūmų 2012 m. liepos 5 d. sprendimo pripažinimu ir leidimu vykdyti Lietuvos Respublikoje. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad kasacinis teismas ne vienoje byloje jau yra išaiškinęs viešosios tvarkos sąvoką, nurodydamas, kad sąvoka „viešoji tvarka“ tarptautinio arbitražo doktrinoje ir praktikoje aiškinama kaip tarptautinė viešojo tvarka, apimanti fundamentalius sąžiningo proceso principus, taip pat imperatyvias teisės normas, įtvirtinančias pagrindinius ir visuotinai pripažintus teisės principus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2004 m. lapkričio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. V. II v.*

K. C. firma „Schwarz“, bylos Nr. 3K-3-612/2004; 2006 m. kovo 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Kipre registruota įmonė Duke Investment Limited v. Kaliningrado sritis ir Kaliningrado srities regioninis vystymo fondas*, bylos Nr. 3K-7-179/2006, 2006 m. liepos 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *AS „Super FM“ vs. UAB „Laisvoji banga“*, bylos Nr. 3K-3-434/2006; 2008 m. rugsėjo 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Baltarusijos Respublikos Prezidento reikalų valdybos valstybinė gamybos ir prekybos unitarinė įmonė „Belaja Rus“ v. Britų Virginijos salų bendrovei Westintorg Corp.*, bylos Nr. 3K-3-443/2008; 2011 m. lapkričio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje pagal *K. Marčiulionio prašymą*, bylos Nr. 3K-3-411/2011; kt.). Dėl nurodytų priežasčių išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo plačiau pasisakyti dėl kasacinio skundo argumentų, susijusių su Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punkto taikymu, bei konstatuoja, jog nagrinėjamu atveju viešasis interesas (tvarka) nebuvo pažeistas.

Nurodytais argumentais išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad pagrindas pakeisti ar panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartį nenustatytas (CPK 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Bendrosios raštinės 2013 m. birželio 28 d. pažyma patvirtina, kad kasacinis teismas turėjo 18,29 Lt išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu. Jos priteistinos iš kasatoriaus (CPK 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 96 straipsnis).

Remdamasi teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio 8.14 punktu teisėjų kolegija sprendžia priteisti pareiškėjui iš kasatoriaus 2000 Lt išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti (CPK 93 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinė teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 150 straipsnio 2 dalimi, 340 straipsnio 5 dalimi, 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti pareiškėjui ribotos atsakomybės bendrovei „Kutter“ (į. k. 101546752) iš kasatoriaus UAB „Abipa Logistics“ (į. k. 301498546) 2000 (du tūkstančius) Lt išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti.

Priteisti iš kasatoriaus UAB „Abipa Logistics“ (į. k. 301498546) 18,29 Lt (aštuoniolika Lt 29 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų kasaciniame teisme įteikimu, į valstybės biudžetą (išieškotojas – Valstybinė mokesčių inspekcija (juridinio asmens kodas 188659752, įmokos kodas 5660).

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2012 m. rugsėjo 27 d. nutartimi taikytą laikinąją apsaugos priemonę – išieškojimo, atliekamo Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. rugsėjo 12 d. išduoto vykdomojo rašto Nr. 2T-84/2012 pagrindu antstolio Vitalio Milevičiaus vykdomojoje byloje Nr. 0013/12/01685 iš atsakovo UAB „Abipa Logistics“ (į. k. 301498546), sustabdymą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Dangutė Ambrasienė

Gražina Davidonienė

Česlovas Jokūbauskas

Rimvydas Norkus

Janina Stripeikienė

Dalia Vasarienė

Vincas Verseckas

Paminėta tekste:

- CK6 6.189 str. Sutarties galia
- 3K-3-62/2007
- 3K-3-64/2010
- CK6 6.156 str. Sutarties laisvės principas
- CK
- 2A-360/2012
- 3K-3-357/2012
- 3K-3-295/2012
- 3K-3-186/2009
- 3K-3-150/2011
- CPK 346 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai
- CPK 810 str. Užsienio teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo sąlygos
- 3K-3-201/2008
- 3K-7-409/2010
- CPK
- CK6 6.193 str. Sutarčių aiškinimo taisyklės
- 3K-3-535/2005
- 3K-3-15/2009
- 3K-7-179/2006
- 3K-3-434/2006
- 3K-3-443/2008
- CPK 359 str. Kasacinio teismo teisės
- CPK 88 str. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu
- CPK 93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas
- 2T-84/2012